

Nr 1571

av herr Träff m. fl.

angående permitteringslön enligt lagen om anställningsskydd, m. m.

I lagen om anställningsskydd, m. m. (prop. 1973:129) som träder i kraft den 1 juli 1974 stadgas att företag vid permitteringar överstigande två veckor i en följd eller tillsammans 30 dagar under ett kalenderår skall utbetala full lön under den överskjutande tiden. Företag äger inte avräkna vad den anställda eventuellt intjänat på annat håll.

Det är uppenbart att en permitteringssituation är något som varje företagare söker undvika. Hans målsättning är självfallet att upprätthålla verksamheten i så stor omfattning som möjligt. Redan i dag medför dessutom en permittering en kostnadsbelastning genom att arbetsgivaren betalar permitteringslön under en tid normalt motsvarande arbetslöshetskassans karenstid. Flertalet permitteringssituationer är förorsakade av omständigheter som ligger utanför arbetsgivarens kontroll. Anställningsskyddslagen ger exempel härpå genom att medge ett undantag från betalning av permitteringslön vid säsongbetonat arbete eller annat arbete som till sin natur icke är sammanhängande. Emellertid föreligger en lång rad andra omständigheter. Som exempel kan nämnas den internationella konjunkturen och ekonomiskt-politiska åtgärder vidtagna av länder med vilka Sverige bedriver handel. Vidare inrikespolitiska åtgärder, t. ex. kreditrestriktioner, förändringar i beskattning, priskontroll etc. Nämnas kan också force majeure-situationer av typen klimatiska förändringar, brand i företagets anläggningar etc.

De reella verkningarna av denna typ av situationer belyses bäst i den nu aktuella oljekrisen. Det enskilda företaget har sällan möjlighet att påverka vare sig tillförseln av petroleumprodukter till landet eller fördelningen av dessa i en rationeringssituation. Direkt påverkan i form av minskad bränsletillförsel, råvara eller indirekt påverkan genom en minskad efterfrågan kan oförskyllt drabba företaget.

Med anställningsskyddslagens uppläggning sker en förändring i kostnadskonsekvenserna av sådana situationer. Mot risken för permitteringar har tidigare arbetstagare försäkrat sig i arbetslöshetskassa. Nu överförs betalningsansvaret på den enskilde företagaren. Detta innebär även att den riskfördelning som åstadkommes genom arbetslöshetsförsäkringen upphört.

Att konsekvenserna av denna belastning kan bli avsevärda från sysselsättningssynpunkt är uppenbart. Företag hindras att motverka ett intäktsbortfall genom att reducera kostnaderna. Det är uppenbart att en sådan belastning kan betyda att företaget tvingas att vidta väsentligt mer drastiska åtgärder än permitteringar. Det kan alltså bli fråga om att företaget behöver nedläggas. Inte minst utsatta kan mindre företag, som

ofta arbetar med ett relativt ringa eget kapital, beräknas bli.

Slutsatsen av det anförda är att en ändring bör genomföras i § 21 i lagen om anställningsskydd. Uppenbarligen kan inte skälen för permitteringar så renodlas, att dessa kan läggas till grund för frågan om permitteringslön skall utgå eller inte. Man måste här arbeta med schablon. Denna kan utformas så, att den period under vilken en permittering kan ske, utan att permitteringslön skall erläggas, förlänges. Dock bör ett "tak" fastställas för att undvika att permitteringar företages i en situation då den normala åtgärden vore uppsägning på grund av arbetsbrist.

Självfallet skall inte bördan av en uppkommen arbetsbristsituation heller drabba enbart de berörda anställda. Organiserade löntagare skyddas mot detta av arbetslöshetsförsäkringen. Detta skydd bör emellertid utvidgas, så att arbetslöshetsförsäkringen blir tillämplig för alla anställda såsom en allmän försäkring.

Den nu föreslagna förändringen av lagen om anställningsskydd kan ej förutses medföra en kostnadsökning för arbetslöshetskassan, som redan bär de kostnader som är förknippade med permitteringssituationer. Beträffande kostnaderna för en utvidgning av arbetslöshetsförsäkringen bör finansieringen av denna övervägas i samband med den närmare utformningen av en allmän arbetslöshetsförsäkring.

Med stöd av vad som anförts hemställes

att riksdagen beslutar

1. att § 21 lagen om anställningsskydd ändras så, att skyldighet för arbetsgivare att utge permitteringslön skall föreligga först då arbetstagare varit permitterad mer än 60 dagar under ett kalenderår, samt
2. att den i samband härmed erforderliga utvidgningen av arbetslöshetsförsäkringen genomföres.

Stockholm den 26 januari 1974

SVEN-OLOV TRÄFF (m)

TORSTEN GUSTAFSSON (c)

i Stenkyrka

VALDO CARLSTRÖM (fp)